

# KÖLÖZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeleten

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Keddén, Csőtörtőkön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhásos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középütele, STRIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, mártius 4-kén, 1861.

Későbbi utókor, vagy — ki tudja! — meg lehet, tán már a közel jövő feladata lesz: ad perpetuam rei memoriam minél bívebb, minél kimerítőbb ismertetését adni azon szomorú kornak, a melyben egy már elkárhoztatott politikai rögeszme uralma alatt egy egész évtizeden át nyögtek (fájdalom, a Királyhágón innen még most is nyögjük) a bureaucratismus vasjarmát.

Unokáink tán bámulni fognak, sőt, nem lehetetlen, majd később, visszapiillantva a szolgaság szomorú napjaira, magunk is csodálkozni fogunk, hogy az anyagi és szellemi inség küzdelmei közt nem fajult el keblünkben fejeletlen szenvedelemmé a társadalmi ildom, a loyaltás azon ösztöne, a mely nélkül a polgári élet rendjét, az államok szabályszerű fenállását csak márról holnapra lehet képzelni.

Bús fölgerjedéssel zöngethetünk Jeremiás énekeit, ama siralmas énekeket, a melyekben a keserűség tengere nyög: „Emlékezzél meg uram arról, a mi esett mi rajtunk, tekintés reánk és lásd meg a mi gyalázatunkat! A mi örökségünk szállott a kívülvalókra, a mi házaink az idegenekre. Árva voltunk atya nélkül, a mi anyáink olyanok, mint az özvegyek. A mi víziunket áron ittuk és a mi fáinkat pénzen vettük!”

De „tiz év története” — habár egyéni életünkben egy nyomorteljes századnak tetszik is — a népek és államok történetében csak egy nagy momentum története, a melyet — ha tovább is akarunk látni — magasabb szempontból kell tekintenünk; a melyet a változott helyzet sürgető feladatainak csoportos fölmerültével, elég tán egyelőre komoly tanúság gyanánt egyszerűen beiktatni a tapasztalat jegyzőkönyvébe, nehogy annak szemlélésébe igen elmélyedve, henyé időtöltéssel vesztegessük a legrágább perceket.

Az erkölcsi élet folyamában, valamint a fizikai világban, minden oly mozzanat, a mely rögtön és jelentékeny fordulatot idéz elő, az erőszakos lökés természetével bír, a mely új viszonyok közt sebesen sodor, s kétszeresen hívja fel figyelmünket előrefigyelni és nem hátrabámulni az események mögöttünk elzajlott hullámaira, a melyek reánk nézve már csak akkor lehetnek fenyegetők, ha idő előtt minden veszélyen túl képzelve magunkat, nem vesszük észre elég korán és nem tudjuk kikerülni elég óvatosan mindazon szirteket, a mik még előttünk lehetnek (sőt bizonyosan vannak!) elrejtve a bizonytalan jövő ködében, s a mikbe ütközve, váratlanul ismét visszalökethetünk.

Hogy keserves tanúságainkat gyakorlatilag felhasználhassuk, többet kell foglalkoznunk a jövővel, a melylyel szembe sietünk, mint a múlttal, a mely percről percre tovább marad megettünk!

Ez igen egyszerű igazság, a mit könnyű belátni, a mit maga a jobb ösztön sugall, s a mit a gyakorlati életben mindnyájan, egyesek és nemzetek, egyiránt követünk.

Mi, most élő nemzedék, láttuk ama rideg teoriákon épített államgözüst — a melynek kormányosa Bach vala — büszke daczczal rohanni a gyakorlat hullámaival szemben. Az eltiport jog- és vészérzet egész keservével szemlélők féltett hazáinkat is ezen complicált modell, ezen cifra papíralkotvány után en remorque hurezoltatni a romlás örvénye felé, s midőn a büszke jármű elernyed kerekai, daczára minden tufeszítésnek, sőt épp ennek következtében, már csak alig verdestek és az october 20-diki diploma mentőcsolnak gyanánt lebocsátottuk, mi természetesebb annál, hogy e végzetes pillanattól fogva, a zátonyra jutott és már otthagyt alkotványunkat kevesebbet törődve, inkább a „mentőcsolnak” mivoltának, alkotó részeinek, gyöngye oldalainak vizsgálata és kimutatása merült fel mindenekelőtt sürgető feladat gyanánt?

E feladatot a magyar közvélemény szerencsésebb ösztöne nem ismerte félre, s messzehangzó organumai, a hírlapok és a Királyhágón tuli megyék által, elég érthetőleg hallatá vészkiáltásait: „Imé, itt is

egy hiány, itt is egy hézag, a melyet rögtön be kell töltetni, ha biztos kikötőbe akarunk jutni!” Maga a külföldi, sőt a bécsi sajtó elfogulatlan része is visszhangzá azt, és semmi se lett volna egyszerűbb és eszélyesebb, mint e mentőcsolnakot így kiigazítva, s a benyomulni készülő habok ellen biztosítva, gyorsan parthoz vezetni. Azóta minden veszélyen, minden izgalmon tullelnénk, ott, amaz erős alkotású szép hajón, a mely a törvény ünnepélyesen megszentelt horgonyán nyugszik!

De, fájdalom, mindazon magas érdekek, a melyek mindnyájunkkal közösek, még mindig csak egy ugynevezett lélekvesztő sajkán lebegnek!

Fájdalom, szózat hallik, a mely azt hirdeti, hogy e szük sajka (természetesen a zátonyra jutott gözöshez képest) minden felosztásaiban és eresztékeiben tökéletes mű, a melyen csak az elfogultság találhat hibát, a melyen nemcsak menekülni, hanem egyenesen tovább evezni, s azzal bátran a világesemények nagy oceanjára szállani lehet, csak mi maradjunk csöndesen — oly csöndesen tán, mint a heringek a tomában!

Fájdalom, a közelmúltból tanúság helyett ismét csak ama rideg theoria van átsempészve, a mely minden vész és romlás oka, s a mely a legnagyobb valószínűséggel ama válság elibe fog sodorni, a hol tán megint csak arról lesz szó, hogy vagy a túlterhelt, s vihar által ragadott sajkával — a mely evitata Charybdi incidit in Scyllam — mindnyájan elsüllyedünk, vagy életünk megmentése végett legfőbb kincseinket, tán egymást dobjuk a tengerbe, a melynek telhetetlen gyomra már is annyi javainkat nyelte el merev teoriákból természetlen chimeraik után induló experimentatiók miatt.

Ha valaha, vagy bizonyosan e pillanatban kettős szűkség, hogy ne ámsítsuk magunkat, de másfelől — ha még oly kétes, még oly szorongató lenne is helyzetünk — lélekjelenlétünket, a mely nélkül se magunkon, se felebarátunkon segíteni képesek nem leszünk, el ne vesszítsük, s ne dobjuk magunkat se az apathia, se a romboló szenvedelem karjaiba.

Egyik idő a másinak mestere! Ezt tartja a magyar példabeszéd. Mutassuk meg, hogy nem voltunk rossz tanítványok, hogy a megpróbáltatásnál váratlan interjectiók miatt nem kapunk mindjárt lázt, hanem nyugodtan és úgy felelünk a legelminázottabb kérdésre is, hogy maga annak intézője meghajoljon, s átlássa, miszerint fölösleges a vitakozást az utolsó argumentum felidézéseig vinni.

A megpróbáltatás napja april 2-ika. A föltett kérdés, hogy mit szól a magyar országgyűlés az egységes ausztriai tanácsba való meghívásra? Nem lenne tán nehéz megjósolni! De nem tartjuk czél-szerűnek ez alkalommal belebosátkozni.

Csak helyzetünket akartuk egy képbe foglalva illusztrálni.

F a l m á g y i S.

**Az unió Erdélyre nézve életkérdés.** Tisztelt szerkesztő ur! A k.fejérvári értekező alkalmával minden tag köteles levén nyilatkozni, s nyilatkozását jegyzőkönyvre adni, mindkettőt teljesítettem. Beszédem a lapokban töredékben közöltetett.

Nem hiúságból, hanem mivel én az uniót Erdélyre nézve életkérdésnek tekintem, az ügy érdekében kötelezettem érzem magam fölkerülni önt, hogy becses lapjában a 30 szám alatti töredékes közlésének egészítését a következő soraimnak helyet adni sziveskedjék.

Véleményem kiindult a confentiát összehívó magas rendeletről, mely kelt dec. 30. 186. és hivatkozott egy dec. 27-kén a lapok szerint dec. 21-én elt legmagasb kizáratra, mely volt fektetve az 1860 october 20-kán kelt császári királyi diplomára, mely berekeszti a 1851. dec. 31-ikén kiadott császári parancs által felállított, és ideiglenesnek nevezett rendszert, mely az 1849 május 6-kán kiadott chartát félre tette, s ezen rövid 12 évi szoros változásból azon tanúságot merítve, miszerint az állandó és bizonyos nyugpont csak az ősi alkotmányhoz szöszterében feltalálható — mert az állandóságot a törvény sérthetlensége doctriájára állapítja, — előlegesen is azonézethez járultam, mely az 1848-ki törvényeket bettiszterin pártolta. S jóllehet az unió törvénye tanácskozás tárgykülfizve nem volt, mind a mellett se lehetett azt mint oly gyat, melynek létezése vagy nem létezése a napirendre küzött tárggyal közvetlen összefüggésben volt, mellőznöm.

En az uniót, mintán a törvény conditionalis stadinmain keresztül ment, annak teljesítéséül képviselők választattak, ezek mint verifict tagok a közbaza gyűlésében tanácskoztak, az egyesülés keresztülvitele végett Erdély részéről választott bizottmány Pesten működött — stb. bevégzett ténynek — diplomatai kifejezés szerint fait accomplit-nek nyilvánítottam. E felett a törvényt tartalmára nézve jogszűrűnek, — mintán Erdély a magyar korona tagjának ismertetett eleitől fogva, — és igazságosnak tekintettem, mert a jogegyenlőséget vallás és nemzetkülönbség nélkül minden hazafira kiterjesztette. Azon ellenvetéseket, melyek a rögtönzés szempontjából némelyek által felhozattak, alaptalanoknak állítottam, hivatkozván az 1791 — 1827 és azon inneni országos munkálatokra mind a két honban.

Azon nézet ellen, hogy Erdélyben még egy revidáló országgyűlés tartassék, felhoztam, hogy egy ilyen országgyűlésnek tartása az 1848-diki emancipatio után lehetetlen, mert azon diatának egyszersmind a hódolást (inauguratio) és szervezést kellene teljesíteni; az elsőnek azért kellene megtörténni, mert valamint Magyarországon a koronázási törvény, szintugy Erdélyben az A. C. II. R. 2. t. i. az inauguralist rendeli; különben még a donatiók is az A. C. II. R. 1. t. 7. a 17. pontja szerint érvényesek nem lehetvén, — a mi az inauguralis körüli eljárást illeti: az 1791. 2. 3. törvényezikkek szerint a leopoldi diploma szóról szóra megerősítve kiadandó, azon diploma t. i. mely a többek között jobbagyokról, adómentességről s egyéb osztályok szerinti kiáltásokról rendelkezik. Elsőbben is tehát a diploma módosítása vagy mellőzése, és egy új hódolási rendszernek megállítása lehetne a tanácskozás tárgya.

A szervezést illetőleg az 1791. 11. törvényezikkek a diata tagjait megnevezi. Ezek szintén az 1848-ki törvények szerint lennének atalakítandók. Mindezek oly zavart idéznének elő, melyből kiemelkedni nem lehetne. Ezen criteriumok nélkül pedig egy akármely czimmet felruházandó gyűlés minden egyéb lenne, csak erdélyi alkotmányos országgyűlés nem.

Az unió törvénye megtartása esetében, mind a koronázás, mind a szervezés körüli nehézségek megelőzvék, a nélkül hogy Erdély tabula rasává tétetett volna.

Ezen eszmét tovább nem tűzve ohajtottam, mikép eszközöltsék: hogy a magyarországi hongyvárszék legyen alkalmi ismételni azon országos köszönetet, mely hasonló esetre vonatkozik az 1552. 1. törvényezikkekben foglaltatik: „Quodque jam tandem Transsilvaniam divina benigneitate cum reliquis Regni partibus inferioribus in manus suas receperit — ac regnum omne ad unionem redegerit stb.”

Ezekután felhoztam, hogy Erdély az 1848-t megelőző időben az uniót a jogi szemponton kívül főképpen practicus okokból ohajtotta. Ugyanis Erdélynek 1691-en innen inkább csak névleges, mint valóságos törvényhozása volt; mi nem azt teszi, hogy egy pár törvényezikkek novellaris articulusok ezime alatt ne keletkezett volna, hanem azt, hogy normalis törvényhozása nem lehetett; egyfelől a fejedelmi lak távol-sága, másfelől a dietalis concertatio nehézsége miatt, mely alkalommal minden kifejezés bettiszte int latra vétetik; hivatkozam a 837-diki példára, mikor is egy pár szó kiha-gyása miatt a diata hat hétig szünetelni kénytelen volt, s jelenleg hivatkozom a 811-ki munkálatokra, s azelőtt s azon inneni eredménytelen javaslatokra. E részben egy párbuzam a két hon legislatioja között a kétkedőt meggyőzendő. S ha a jövőbe s a codificatio mezejére pillantunk, mely nálunk csaknem másfél század óta parlagban hever, s ugynevezett normalis rendeletekkel pótolattott, ha meggondoljuk, hogy nálunk is üttött az óra egy polgári s büntető eodexre nézve, hogy hitelintézeteink ninesenek, hogy a közlekedés létesítése stb. körül országosan intézkednünk kell, s végre, hogy magunkra hagyatva szegények és gyengék vagyunk, s hogy a papírra irt törvények erőtlének, ha azoknak fenntartása végett az alkotmányos élet garantiákat nem ad, ilyeneket pedig Erdély különállapotjában ki nem vivhat, — végezetre ha meggondoljuk: hogy Erdély elszigetelten, s a mi több a részek nélkül oly állapotba jutna, minőben sem a királyok sem a nemzeti fejedelmek, sem az azon inneni időben nem volt, mert a részekkel együtt alkotott egy törvényhozó auto-nomiával birt politikai testet, lehetlen, hogy az uniót, azon esetben, ha még arról törvény nem léteznék, minden erdélyi honpolgár vallás és nemzetkülönbség nélkül törvénynyé tenni ne ohajtaná, annyival is inkább, mert a nemzeti félté-kenységet csak is egy nagyobb hon törvényhozása képes megnyugtati.

Mirdezek után kérdehetné valaki, mi az oka, hogy az unió a száz és roman atyafiak nyilatkozó részéről, — mert ellenvéleményük is vannak, elleneztetik, — vagy oly feltétel-hez köttetik, minő egy revidáló országgyűlés, mely által annak létezése kérdésbe jöhetne?

A száz atyafiakat illetőleg, nem ereszkedve az egyéni és testületi függetlenségvágy psychologiai fejtegetésébe, a multakból megemlítem, mikép a statuták is országgyűlésen kívül keletkeztek, s jóllehet municipális szerkezetűt a Leopoldi diploma 3-dik pontja és az 1791. XIII. t. cikkke szer-int biztosítottai el nem mulasztották, csakugyan mintán ezen szerkezetűt a Gyűrűkiana regulatioval a kormány részéről módosították, ebbéli sérelmök orvoslását országgyűlés ntján eszközöltetni mellőzték; megjelentek ugyan az országgyűlé-sen, de saját ügyeiket mint status in statu az universitás utján az országgyűlés mellőzésével intézték. Mely állapot némelyekre nézve bár mennyire kényelmesnek tetszik is, de



482) Andrási Ist. 10 ft, 483) Jánó István 5 ft, 484) A. k.-fejevári casino 10 ft, 485) Dánffy Károly 5 forint. (Folytatjuk.)

## KÜLÖNFÉLEK.

— A magyar berezegprimás Bécsbe érkezett. Medgyesről a „H. Ztg.”-ot arról értesítik, hogy két román tanuló az ottani főgymnásiumból nemzetiségi gyűlölség és izgultság következtében egy ottani szász ifjút nyílt piacon agyonvert. A tettesek elfogattak. Az egész város nagy felindulásban van, s méltán.

— Báró Saguna püspök önmagának a fejevári értekezleten tett bizonyos nyilatkozatára történt megdöbbenet hivatkózás közlekedésről egy hozzánk intézett cikkben; ugyanezt látjuk a külföldi sajtó birtokosoknál múlt hó 28-ról b. Kemény Ferenc önmagához intézett s hozzánk beküldött iratában, melyben az unió érvényesítését kéri, s melyet közlekedésről közreadandunk. Ez iratban ez áll: „S mi títés tagadás b. Saguna n. e. püspök önmagának a k.-fejevári értekezleten tartott utóbbi nyilatkozatában elejtett szavai bennünk kétes s félt sejtelmek teljesítésének fekete pecsétjét iték föl.” Ismételve elnéztük a püspök ur beszédjét, s azt kell hinnünk, hogy ezen több helyütt nyilatkozó megítélés közés azon beszédre vonatkozik, hol a püspök ur Dobai urnak felelve megemlít, hogy őt 1848 október 18-dikán mint foglyot akarták Széchenyi Fejérvárra hozni. (Lásd „K. Köz.” 36. sz.) — Ha a megdöbbenést ezen nyilatkozat okozta, az tökéletesen ok nélküli, mert, hogy ez nem a magyarok, hanem az akkori cs. kormány ellen emelt vád, belátható abból, hogy 1848-ban okt. 18-án, ugy Széchenyi, mint Fejérvár a császári parancsnokság uralma alatt állott, éppen akkor hirdettét ki az ostromállapot. Tehát igen jól lehet érteni, hogy kik akarták elfogatni Saguna püspök önmagát, hogy ezen szavai éppen nem a magyarokra vonatkoztak.

— Egy román nyilatkozata. Mezei Gergely ur Krakóból egy hozzánk beküldött nyilatkozatban óvást tesz azon elterjedt gyanúsító hír ellen, miszerint közlekedésről több a vidéken lakó román az értelmiségből, s névszerint: Axente, Nikola, s a krakói g. n. e. esperes T. P. s a helység jegyzője N. M. urak az ő lakában éjnek idején titkos gyűlést tartottak, a mely a magyarok élet- és vagyonbátorságát fenyegetné, s hogy ez alkalommal egy „repülő levél” című román iratot közölték volna egymással. Mezei ur alaptalanul nyilatkozik az egész hírt, a mely annyi nyugtalanságot okozott a Hegyalján. Felkéri a magyar testvéreket, hogy ne adjanak hitelt minden mendemondának, mert meg lehetünk győződve, hogy a román nemzet az igazság alapján épp oly hűn óhajta az egyetértést és összetartást a magyarokkal, mint a magyar nemzet a románokkal, s végül inti a hír terjesztőjét, hogy meg fogja nevezni stb. — Mi a M. ur ártatlansága fölül nem kételkedünk, isten őrizzen! örvendünk, ha mint mélt emberhez és jó hazafihoz illik, a nemzetek közti egyetértésért buzog; sajnáljuk, ha magukörülleg oly vádallal illettetett, a melyet nem érdemel; míg másfelől örvendünk, ha az ily vádak megérdemlése által senki sem követne el előbb-utóbb bizonyosan büntetés alá esendő hazafiasulást. A mi az igazt román röpiratot illeti, szintén hiszünk, hogy Mezei ur, nem hogy azt másokkal közölte volna, de tán nem is olvasta. Azonban a hír annak létezése és kézről kézreadása iránt a legalaposabb. Az „E pistole volante” már kezeink közt volt, saját szemünkkel olvastuk, s bár napról napra várjuk, hogy valamelyik román lap figyelmeztesse közönségét, nehogy az igazt esz-közei által magát eláramíttatni engedje, fájdalom, mindeddig hasztalan várunk a felszólalást. Pedig akár a „Gazetta” akár a „Telegraph” t. szerkesztői hamarabb hozzájuthattak volna a röpirathoz, mint mi. Reméljük azonban, hogy az országban elszórvá lévő román intelligencia ismerni fogja kötelességét, a melylyel magának tartozik, s épp oly erősen reméljük, hogy a román nép nem fogja magát még egyszer elcsábítani nemzeti köpeny alatt bujtató hamis proféták által. Reméljük és óhajjuk, hogy a román nemzet már egy fényes lapot töltson be történelmünkben!

— Báró Vay ö nagyméltósága mart. 1-én kihallgatáson volt ö Felsőházán. Vay egyebiránt — mint Bécsből biztos kútfőből jelentik — nem fog leküszönni, s ezt az országgyűlés megnyitáig csak azon esetben tenné: ha valami non putarem jöne véletlenül közbe.

— Az Olaszországban harszoló nevezetesebb magyarok névjegyzékét a „M. O.” így hozza: Klapka, Tírr tábornokok; Ihász, Kupa, Eberhard, Winkler ezredesek; Széler és Dunyó ezredes, ki Voltornal egyik lábát vesztette el; Mo-gyoródy, Figyelmessy, Kis József alezredesek és a merész Scheiter őrnagy, ki magát a voltornai csatában annyira kitüntette. Ott van Vetter és Bethlen Gergely, végre Tírr barátja Csudafi (Uunder) és Rényi, kik hasonlóan szép nevet vittak ki maguknak az olasz szabadságharcban.

— A „Volks Ztg.”-nak írják Pestből: „Az itteni városi hatóságok hivatalos értesítést kaptak arról, hogy Kossuth Londonban 140 millió értékű 1, 2, és 5 ftos, Magyarország közjöveldelmére utaló bankjegyet bocsátott ki. Ez összegből febr. 10-kén néhány milliót áthoztak a continensre. A nevezett lap értesítője azt is megmagyarázza, miért éppen 140 milliónyi a kibocsátott utalványok értéke, minthogy 1848 nyarán az ország képviselőháza 200 milliót szavazott meg a haza védelmére, és ebből akkor csak 60 milliót bocsátottak ki, a 140 millió, tehát annak kiegészítője, s e szerint a törvényes alapra vannak azok is fektetve.

## POLITIKAI HIREK.

— Turinből, febr. 28-áról, táviratozzák, hogy Messina ostroma a legközelebbi napokban megkezdetik. Az ostromló anyagok Gaetából Messinába szállítottak. A fellegvár őrsége 2500 emberből áll; a piemontiak elfoglalják a magaslatokat, melyek a fellegvár felett urálnak.

— A kölni lap bécsi levelezője azt írja, hogy újabb időben a hadikészületek ismét nagy tevékenységgel foly-

nak, s el lenne határozva, hogy Ausztria Szardíniát megtámadja, mielőtt a Garibaldi féle csapatok vagy Dél-Itáliában, vagy a dalmát partokon, vagy a dunafejedelemségekben Ausztria ellen támadást kísérlenének meg. Hogy Garibaldi ilyesmit tenni el van határozva, azt Bécsben szilárdul hiszik, s e tárgyban, mint mondják, a bécsi kabinet nyilatkozott a berlini és pétervári udvaroknak. A török követel is többször értekezett Rechberg gróf újabb időben, ez értekezletek különösen a porta szláv tartományaiiban eshető felkelésről szóltak. Hogy mennyire haladt e tekintetben a porta és Ausztria közt az egyetértés, nem lehet tisztán tudni.

— Bécsben, mint az „Opinion nationale” februar 26-ik vezércikke írja, nagyon tartanak attól, hogy Oroszország Franciaországgal a keleti kérdés végleges megoldását elhatározta volna, s a török követ igen fontos közléseket tett — a mint állítják — Rechberg grófnak a franciaországi terveket illetőleg, melyek szerint Dalmátia könnyen elveszhetne. Kétségtelen, mondja tovább a nevezett lap, hogy Európa délnyugati részén nagy események készülnek. Egy sürgöny jelenti, hogy a montenegróiak fegyver alatt állnak, és Sutorina elébe oly nagy számmal gyűltek össze, hogy a török basa nem meri megtámadni őket.

— Az „Opinion nationale” legújabb velencei tudósítása nyomán jelenti, hogy Velencében az adó általános megtagadására készülnek. A Times párisi levelezője szerint a francia császár azért tiltotta el öcsésének az Olaszországba utazást, hogy oly fontos ügyről, minő a pápa világi hatalma, ne lehessen igenis sok alkalma személyes nézeteit oly határozottsággal kimondhatnia.

— Keleten fontos dolgok készülnek Oroszország Franciaországgal támogatva, úgy látszik, a legvégsőbb határozat el magát; valamennyi francia tengeri hajógyárakban a legnagyobb mérvben folynak a munkák és Toulonból azt írják, miszerint a tengerigazgató parancsot kapott, hogy a hajó-had minden órában kész legyen tengerre szállani.

— Páris, febr. 28. A mai „Moniteur” jelenti: A poitiersi püspök egy rendeletet bocsátott ki, mely a császár kormánya ellen sértő czélzásokat tartalmaz, s alkalmas arra, hogy az állampolgárok lelkiismeretét félre vezesse. E rendelet az államtanács ítélete alá bocsátott, melynek hatásköréhez tartozik, minden ily visszaélések fölött intézni. — Persignynek a viennei préfecthez intézett irata megjegyzi a kérdéses rendeletről: A miniszter azt hitte, hogy a kormány érdekeivel ellentéznék, ha ily tulcsapongást a közvélemény ítélőszéke elé nem bocsátana. Ő tehát nem is folyamodik rendszabályokhoz ez okmány közlésének meggátlása végett, mely oly vakmerően leplezi le bizonyos párt terveit, mely a vallás köpenye alatt, csak a francia nép választottjait igyekszik megtámadni.

— London, febr. 25. A „N. Pr. Ztg.” írja: A villafrancai békében Lajos Napoleon Ferenc József császárnál közbenjárt azon magyarkért, kik egy külön magyar legioban Piemont részén Ausztria ellen harcoltak. 1859, sept. 16. Lajos Napoleon Victor Emanuelnek ezt táviratá: „Rechberg gróf irásban megígérte, hogy az idegen legiobeli magyarok amnestiát kapnak, s mentek lesznek a katonaszolgálatól.” Ezen ígéret, mint a „Times”-ben egy magyar állítja, nem tartott meg. Hetényi István magyar hadnagy kijelenti, hogy a mint az amnestiában bizakodva visszatért Ausztriába, sept. 3-dikán Veronában elfogott, nyolcz nap börtönbe záratott, s az osztrák tisztek goromba sérelmekkel illették őt. Sept. 16-án több magyar legiobeli tisztet és alisztelt (megis nevezi őket) erődbe vitetett, s ott ismét 24 napra bebörtönözött. Már előbb osztrák egyenruhába öltöztetett. Ezen fogság letelte után Velenczebe szállították, s mint közemberek besoroztattak különféle ezredbe. Ezen sorok beküldője a Dolaban feküdt 40. gyalog ezredbe került, a honnan april. 2-án sikerült tizenegyed magával (3 magyarral és 11 olasszal) megszöknie. Beküldő még egy másik magyar nyilatkozatát is hozzá teszi a magához, ki azt állítja, hogy Kerkiz István és Weisz Sámuel volt hadnagyok 1859-k szeptember 10-n Miguel azredbe soroztattak be, s azzal végzi illatását, hogy „Napoleon császárnak tudtára adatott ezei szerződésesség, a ki e miatt tételt elöterjesztésektől Bécsben.” (Igy szól a „Times” levele, s bizony remélhető — mond a „N. Pr. Ztg.” — hogy az osztrák kormány nem fogja azt felelet nélkül hagyni.)

— A „Times” párisi levelezője szerint a francia császár azért tiltotta el öcsésének az Olaszországba utazást, hogy oly fontos ügyről, minő a pápa világi hatalma, ne lehessen igen is sok alkalma személyes nézeteit oly határozottsággal kimondhatnia. A „Times” a legnagyobb lelkesedéssel üdvözlí az olasz parlament megnyitását. Minden lehető jót kíván az ujjlag az európai nemzetek sorába lépett Olaszországnak, habár ez egy-

ben-másban Angolország versenytársa is leend. Elmondja aztán, hogy Olaszország, mostani felállítását Franciaországnak köszönheti s a történelem nem mutatja felpárját azon segélynek, melyet Franciaország adott Olaszországnak. A francia császár, ugymond, büszkébb lehet arra, hogy Olaszországot felszabadította, mintsem arra, hogy Franciaországban a rendet helyreállította. Most már, így végzi cikkét, csak a Rómában levő francia hadak vannak még az egyesült Olaszország s a pápa közti vita megoldásának útjában. Reméli a Times, hogy a francia hadak mihamarabb elhagyják Rómát.

— A grochovi csata évnapján Varsóban történt zavarok tárgyában a „Schl. Ztg.”-nak onnan febr. 25-ről így ír: „Már huzamosb idő óta el volt terjedve azon hír, hogy a szerencsétlen grochovi csata (1830.) évnapja alkal-mával ma demonstráció fog történni. Ma reggel az utcai szögleteken oly nyomtatott kiáltványok voltak kiragasztva, melyekben a lengyel testvérek arra szólítottak fel, hogy ma este alkonyatkor az ó-piacon jelenjenek meg, az el-esett grochovi harcok emlékére ünnepélyes menet rendezése végett. Valóban 5 óra után kevéssel számos ifiak jelentek meg a nevezett piacon. Azok egy részben fáklyákkal voltak ellátva, s egyikök egy, a fehér lengyel sással ellátott zászlót tűzött ki. Egyszersmind erős rendőrs csendőrsztylok is jelentek meg. Maga a rendőrfőnök szólítá fel szétoszlásra a tömeget, s midőn ezen felszólításnak nem mindenütt engedtek elég gyorsan, sőt ellenkezőleg füttyölés s ellenséges szellemű kiáltások is halatszóttak, a csendőrség kivont kardokkal nyomult előre s erőszakosan szétoszlatta a tömeget. Ugyanez történt a szomszéd utcákban is, melyek aztán katonaság által zártak el. A kastély előtt s a hidhoz vezető uton, melyen tul esett a grochovi csatátér, gyalogság s kozákok állottak. Ez utóbbiak s a lovas csendőrség alá s föl nyargaltak az utcákon. A különben késő estig nyitva levő boltok, nyilvános helyiségek s hivatalok a belvárosban nagyrészt tüstént bezártak s több helyeken katonai őrsapatok állítottak fel. Még eddig (9 órakor) semmi további csendzavarás sem történt, s remélik, hogy az éj folyamán sem fognak történni. Azonban mégis a hangulat félreismerhetlenül fel van izgatva, s számos befogatások lesznek ezen zavaroknak kikerülhetlen következményei.”

Bécs, febr. 27. A „P. Ll.” írja: A sutorinai forradalmi mozgalomra vonatkozólag az itteni kormánynak bizonyítékok volnának kezei közt, melyek szerint ama mozgalom az olaszországi szabadsápat-vezérek egyetértésével kezdetett volna, kik a montenegróikkal már rég összeszövetkeztek.

— Washington, febr. 15. Lincolnt mindenütt lelkesen fogadták. Virginia az egyesült államokbani megmaradásának föltételeül jogainak fenntartását teszi. Sumter és Pickens erődök nem fognak megtámadtatni.

Ujabbak. — Páris, mart. 2. A senatus ülésében Napoleon herczeg beszédet tartott, melyben többek közt a Velencze elleni megtámadást korszerűtlennek és sajnosnak nyilvánította. Szerinte az egyesített Olaszország rövid időn Rómát kívánandja saját fővárosául. A nehézség abban áll, hogy a pápa számára a függetlenség biztosíttassék, mivel a pápa nem lehet alattvaló. Ha a pápa számára Róma városa helyőrséggel s egy a hatalmasságok által garantizott budget biztosíttatnék, annak függetlensége meg lenne őrizve.

„Mi, uraim, szólott a többek közt, nem vagyunk a reactio, de e mai társadalom képviselői: „A népek nem tévednek, ha III. Napoleonra számítanak, a ki küldetésétől el nem fog térni.” Az olasz dynastiákra vonatkozó czélzásra megjegyzi, hogy ha veszély fenyegetné a Napoleon-dynastiát, minden családtagot egyesülnen találna, nem mint a Bourbonokat. A szövetséget Angliával becsesnek tartja, mert ez ország népe a szabadság és előhaladás nagy eszméit a francziákat közösen tudja védeni.

— Sz. Pétervára, mart. 2. Varsóból febr. 27-ről jelentik: Uj csoportosulások több utcákon; a csapatok, kövel hajigáltatva, tüzet adtak, megölték hat és megsebeztek hat személyt. Varsó, febr. 28. A nyugalom helyreállítva; ha újabb zavargások találnának lenni, az ostromállapot ki lesz hirdetve. — A paraszt-kérdés fölötti ülések a birodalmi tanácsban nem sokára bevégeződnek. A parasztszok felszabadítása a nagyböjtök alatt fog kihirdettetni.

— Mazzini, mint hírlik, e pillanatban Caprera szigetén van s tanácskozik Garibaldival. Az olasz comiték fáradhatlanok az önkénytesek gyűjtésében.

— Az „Allg. Ztg.”-nak egy párisi leveleben figyelemre méltó közlemény fordul elő: „E perczben Cavour s a francia kormány aziránt egyezkednek egymással, mily kikötések s föltételek alatt lehetne Rómát

Piemontnak átadni. Piemont egyebek közt arra is kötelezte volna magát, hogy a francziák császáranak a rajnai tartományok (?) meghódítása végetti háboruban, melyet az már régóta elhatározott, segítségül lesz.

Néhány nap óta híre járt Párisban, hogy Metternich herceg egy jegyzéket nyújtott át Thouvenelnek. Az osztrák kormány azt jelentette volna ki a jegyzékben, hogy soha sem fogja Victor Emmánuel elismerni Olaszország királyának; hogy továbbá, ha Franciaország csakugyan visszavonja csapatait Rómából, akkor Ausztria saját katonáival fogja megszállani az örök várost és hogy végre, ha a forradalom a legesekélyebb mozgalmat idézné elő Velenczében vagy Magyarországon, akkor az osztrák sereg azonnal átlépendi a Minciot.

— Páris, mart. 2. A törvényhozó testületben a pápa szellemi hatalmára nézve kedvező javaslat terjesztett elő.

— Páris, mart. 3. Billaut a senatusban kijelenti, oly nehézségben, mint az olasz és római, mikor minden órában változik a helyzet, lehetetlen megmondani, mint jár el ezentúl a franczia kormány. Donnet hibornok módosítványát, hogy Franciaország kardja ezentúl is védje a pápa világi hatalmát, Baroche visszautasítja.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

# BÉCSI BÖRZE martius 3-án.

| Állam-adósság.                                     | pénzben     | áruban  |         | pénzben                                                      | áruban        |
|----------------------------------------------------|-------------|---------|---------|--------------------------------------------------------------|---------------|
| 5%-os nemzeti kölcsön . . . . .                    | 100 frt.    | 77.10   | 77.50   | Ausztr. államvaspálya . . . . .                              | 288. — 289. — |
| 5%-os metalliques . . . . .                        | 100 frt.    | 65.90   | 66. —   | Nyugati vasut . . . . .                                      | 186.50 187.50 |
| Földtehermentesítések.                             |             |         |         | Pardubitz vasut . . . . .                                    | 105.50 106.50 |
| 5%-os magyarországi . . . . .                      | 100 frt.    | 67.25   | 67.75   | Tiszai vasut . . . . .                                       | 147. — 147. — |
| 5%-os bánági, horvát és szláv . . . . .            | 100 frt.    | 64.50   | 65. —   | Déli vaspálya 60% (ex div.) . . . . .                        | 189. — 190. — |
| 5%-os erdélyi . . . . .                            | 100 frt.    | 62.50   | 63. —   | Károly Lajos vaspálya (ex div.) . . . . .                    | 168.50 169. — |
| Sorsjegyek.                                        |             |         |         | Graz-Köflachi . . . . .                                      | 109. — 111. — |
| Trieszti db. . . . .                               | 100 ft pp.  | 123. —  | 125. —  | N.-Szombati 1-ső kibocsátás . . . . .                        | 20. — 22. —   |
| Dunagőzhajóz. társ. darabja . . . . .              | 100 ft pp.  | 99.50   | 100.50  | N.-Szombati 2-ik kibocsátás . . . . .                        | 60. — 64. —   |
| Budai városközség db. . . . .                      | 40 ft a. é. | 37.75   | 38.25   | Váltók (devisek)                                             |               |
| Eszterházy . . . . .                               | 40 ft pp.   | 91. —   | 92. —   | Három hónapra.                                               |               |
| Salm . . . . .                                     | 40 ft pp.   | 36.25   | 36.75   | Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3% . . . . .      | 124.75 124. — |
| Pálffy . . . . .                                   | 40 ft pp.   | 38.25   | 38.75   | Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 % . . . . . | 125.50 125.75 |
| Clary . . . . .                                    | 40 ft pp.   | 35. —   | 35.50   | Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 % . . . . .     | — — —         |
| St. Genois . . . . .                               | 40 ft pp.   | 36. —   | 36.50   | M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 % . . . . . | 125.25 125.50 |
| Windischgrätz . . . . .                            | 20 ft pp.   | 21. —   | 21.50   | Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 % . . . . .    | 109.75 110. — |
| Waldstein . . . . .                                | 20 ft pp.   | 24.50   | 25. —   | London 10 font sterling (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 % . . . . . | 146.75 147. — |
| Keglevich . . . . .                                | 10 ft pp.   | 15.75   | 16. —   | Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 % . . . . . | 57.90 58.10   |
| Részvények.                                        |             |         |         | Pénznekem.                                                   |               |
| Nemzeti bank ex div.) . . . . .                    |             | 736. —  | 738. —  | Korona . . . . .                                             | 20. — —       |
| Hitelintézet 200 ft . . . . .                      |             | 169.20  | 169.80  | Császári arany . . . . .                                     | 6.90 —        |
| Alsó-ausztriai esc. bank 500 ft . . . . .          |             | 564. —  | 567. —  | Recezi arany . . . . .                                       | 6.89 —        |
| Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp. . . . .       |             | 380. —  | 382. —  | Napoleons'or . . . . .                                       | 11.67 —       |
| Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp. . . . . |             | 180. —  | 190. —  | Orosz imperiale . . . . .                                    | 11.98 —       |
| Budapesti lánchíd 500 ft pp. . . . .               |             | 393. —  | 398. —  | Ezüst . . . . .                                              | 45.50 —       |
| Éjszaki vasut . . . . .                            |             | 1908.30 | 1908.80 | A nemzeti kölcsön papir szelvényei . . . . .                 | 40. — —       |

## H I R D E T É S E K.

### NEM HÍVATÁLOS.

(70) Találatnak: (1—4)

1. Több nagyobb kiadó szállások.
2. Eladó házak a bel- és külvárosban.
3. Városi és falusi bérbe adandó jószágok.
4. A város határán eladó szántók és kaszálók.
5. Egy 345 holdból álló eladó commassált birtok.
6. Egy 180 holdból álló, és egyéb sok javadalmakkal, előnyökkel bíró, M. Váráhról és Parajd közelében fekvő eladó birtok.

#### Keresetnek:

1. Emeletes és földszinti eladó házak.
2. A piacon több szobából álló szállások.
3. Egy 300 és egy 600 holdból álló eladó birtok.
4. Urbéri papirosok.

Mindezekről, valamint akármi egyéb körbe tartozó dolgokról pontos eljárást és felvilágosítást ad, hídutczában 315 szám alatt lakó

Ifj. Szenkovits Márton, alkusz.

(71) Gazdatiszti állomásra (1—2)

ajánlok egy tapasztalt, fiatal gazdatiszt, nős, gyermektelen. — Értekezhetőni vele A. L. betűk alatt Brassóban.

(64) Haszonbérbe adandó legelő. (3—3)

Méltóságos Horváth Gábor ur ő nagyságának Nemes-zsúki határon Keszey nevű pusztájára legelőnek több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet mélt. Horváth Gábor ural Kolozsvárt, vagy a felső-zsúki udvarban.

### ELADÓ

igen jó fővő

borsó és paszuly

találatik

az óvárban 244 szám alatt,

kőből és véka számra nagy mennyiségben.

(69) Eladó jóféle széna és lóher. (2—3)

Kolozsvár mellett P.-Szent-Miklóson b. Kemény Ferencz ur ő excellenciaja udvarában van 40 szekér jóféle széna, 25 szekér sarju, 15 szekér lóher eladó; értekezhetni ott helyben.

(1158) Tisztelt Popp J. G. úr! (6—6)

Tisztelettel fölkérjük, hogy az ön foglalomjából mint szintén Anatherin-szájvizéből, melyeket több esetekben igen sok sikerrel használtunk, sziveskedjék a helybeli műgyógyintézet számára hat csomag foglomot és ugyanannyi Anatherin-szájvizet küldeni postán következő címre: „Tiklos udvari tanácsos dr. Riedl urnak, a nagyhercegi sebész műgyógyintézet igazgatójának.”

Jéna, nov. 28. 1859.

Dr. Schillbach, a sebész műgyógyint. segédorvosa.

(68) 7/3 1861. (2—9)

A kir. főorvosi választmány véleményes ajánlatára helybenhagyott a magas bajor kir. miniszterium által.

Porosz királyi

DOCTOR

kerületi főorvos

KOCH

NÖVÉNY-

CZUKORKAI

jónak bizonyult — miot leghiteles bizonyítványok által igazoltatik — s a mely a legelő és legalkalmasabb növény- és plántaredek dustartalmu alkatrészeikből van készitve — úgy az idült mint az átmenő meghűtési-köhögéseknél, nátha, rekedtség, nehezenlehelés, nyálkásodás, fuladozás és egyéb hurutos bajokban minthogy mind ezen esetekben enyhítőleg csillapítóg, és különösen jótévely hat a fölizgatott lélektörmölésekre, a köpést igen megkönnyíti, és enyhén tápláló s erősítő alkatrészei által az elérékenyült takonyhártyákat ism. megerősíti.

Hogy a tévedéseknek eleje vétség: mindenestre figyelni kell, hogy Dr. KOCH jegesített növényczukorkái csak hosszú és kerekded bélyeggel ellátott eredeti katalykba — 35 kr és 70 uj kr-ával — vannak rakva és hogy azok valódiilag csupán csak a következő helyeken kaphatók:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferenc és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Buchler A. Enyeden: Bisztritsányi A. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátzegzen: Mátéfi Béla gyógyszer. Károly-Fejérvárrt: Rusz János; Köhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher J. B.; Szamosújvárt: Placintár és fia gyógyszer.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben Weissrittel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsiszentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer.; Szeredán: Gozsy A.; Tasnádon: Szöngött Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.

## STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Attila und rother Frack,

Gedanken über das

Verhältniss Ungarns zu Oesterreichs und die Neugestaltung des Kaiserstaates.

Von Gr. J. C.

Ára 50 krajczár osztrák értékben.

Orvosi tanácsadó városon és falun.

Szerkeszté LENGYEL DÁNIEL orvostudor.

Ára 2 forint o. é.

Debreczeni Emlény,

Szerkeszti és kiadja Kulit Nagy Benő. Ára 1 frt.

A MAGYAR KÖZJOG ALAPVONALAI.

Gr. Cziráky nyomán írta Hegedüs Lajos. Ára 2 forint.

Dr. SUHAJDA

Magyarország közjoga,

tekintettel annak történeti kifejlődésére és az 1848-diki törvényekre. Ára 1 frt 50 kr.

Törvénytudományi műszótár,

közrebocsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 frt o. é.

Multiplikations-Tafeln

zum behufe der Berechnung des Flächeninhaltes bei der Catastral - Vermessung in dem Oesterreichischen Kaiserstaate.

Ára 8 ujforint.

BONAPARTE NAPOLEON LAJOS TITKOS EMLÉKIRATAI.

Az eredeti kiadás után fordítva 5 füzet ára 4 forint.